

October 2024 | FI

This page is also available in:

- ES
- BG
- CS
- DA
- EN
- DE
- ET
- FR
- EL
- GA
- HR
- IT
- LV
- LT
- HU
- MT
- NL
- PL
- PT
- RO
- SK
- SL
- SV

Available Languages:

PÄÄKIRJOITUS

Pääkirjoitus

Laajentumisen edistäminen: sitoutuminen Euroopan tulevaisuuteen

Laajentumisessa ja ehdokasmaiden yhdentymisessä Euroopan unioniin ei ole kyse pelkästään alueellisesta laajentumisesta vaan geostrategisesta investoinnista rauhan, vakauden, turvallisuuden ja sosioekonomisen kehityksen edistämiseen, joka lujittaa maanosamme demokraattista rakennetta. EU:n laajentuminen on siten tehokas keino levittää ja ylläpitää keskeisiä eurooppalaisia arvoja. Ehdokasmaiden kansalaisyhteiskuntien kanssa perustetut kahdenväliset elimet eli neuvoa-antavat sekakomiteat ja kansalaisyhteiskuntafoorumit, jäsenehdokasmaita edustavia jäseniä koskeva aloite sekä oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia koskevien maavierailujen laajentaminen ehdokasmaihin ovat osoitus ETSK:n sitoutumisesta unionin syventämiseen ja laajentamiseen. Työmme osoittaa, että välttämättömissä sisäisissä uudistuksissa voidaan ja pitäisi edetä rinta rinnan ehdokasmaiden yhdentymisen kanssa. Vaikka useilla ehdokasmailla on edelleen haasteita, näiden esteiden olisi ennemminkin vauhditettava yhteistyötä ehdokasmaiden kanssa kuin estettävä edistymistä.

ETSK:lla on ollut keskeinen merkitys EU:n laajentumisessa. Se on osallistunut Länsi-Balkanin ministerikokoukseen Skopjessa ja tehnyt tiivistä yhteistyötä useiden ehdokasmaiden johtajien kanssa. Toimintamme tarkoituksena on arvioida ehdokasmaiden valmiutta täyttää Kööpenhaminan arviointiperusteet, ja se myös ilmentää sitoutumistamme osallistavaan ja tasapuoliseen vuoropuheluun kaikkien ETSK:n jäsenten ja ennen kaikkea jäsenehdokasmaita edustavien jäsenien kanssa. Olenkin ylpeä voidessani kertoa, että helmikuussa Albanian pääministerin Edi Raman ja Montenegron pääministerin Milojko Spajićin läsnä ollessa käynnistetty jäsenehdokasmaita edustavia jäseniä koskeva aloite kuuluu puheenjohtajakauteni ohjelmajulistuksen kulmakiviin.

Ottamalla jäsenehdokasmaiden edustajat aktiivisesti mukaan toimintaansa ETSK on omaksunut johtavan roolin EU:n toimielinten joukossa edistettäessä EU:n ehdokasmaiden asteittaista yhdentymistä. Tämän aloitteen vaikutus on konkreettinen, ja se tunnustetaan yhä laajemmin ehdokasmaissa ja EU:ssa. Euroopan komission puheenjohtaja Ursula von der Leyen ja laajentumisesta vastaava komission jäsen Oliver Várhelyi tukevat hanketta voimakkaasti. Aloitteella ei tavoitella ainoastaan välitöntä hyötyä vaan sen avulla pyritään myös luomaan vankka

perusta ehdokasmaiden ja niiden kansalaisten ja elinvoimaisten kansalaisyhteiskuntien pitkän aikavälin pyrkimyksille. Se antaa näiden maiden kansalaisyhteiskunnalle mahdollisuuden osallistua suoraan EU:n päätöksentekoprosessiin ja ylläpitää edistymistä tarvittavien uudistusten täytäntöönpanossa. Yhteensä 146 jäsenehdokasmaita edustavaa jäsentä on osallistunut aktiivisesti laajentumiseen liittyviä aiheita, kuten EU:n koheesiopolitiikkaa, sisämarkkinoita, maatalouselintarvikealan kestävyyttä ja osaamisvajetta koskevien lausuntojen valmistelutyöhön.

Neuvoa-antavat sekakomiteat ja kansalaisyhteiskuntafoorumit muodostavat tärkeän kanavan eri sidosryhmien väliselle vuoropuhelulle ja varmistavat, että kaikki saavat äänensä kuuluviin päätöksentekoprosessin aikana. Neuvoa-antava sekakomitea on tällä hetkellä toiminnassa Montenegron, Serbian ja Turkin kanssa ja kansalaisyhteiskuntafoorumi mm. Ukrainan ja Moldovan kanssa. Pohjois-Makedonian kanssa perustetun neuvoa-antavan sekakomitean odotetaan aloittavan toimintansa uudelleen heti kun ensimmäinen temaattinen neuvottelukokonaisuus avataan, ja uuden sekakomitean perustaminen Albanian kanssa on jo hyvässä vauhdissa. ETSK:n täysistunnon yhteydessä 24. lokakuuta järjestettävä laajentumista käsittelevä korkean tason kansalaisyhteiskuntafoorumi vahvistaa tätä sitoumusta entisestään. Komission kanssa yhteistyössä järjestettävä foorumi kokoaa yhteen ETSK:n jäseniä, noin sata jäsenehdokasmaita edustavaa jäsentä, jäsenvaltioita ja ehdokasmaiden johtavia poliitikkoja pohtimaan kansalaisvuoropuhelun ja työmarkkinavuoropuhelun arvoa EU:n laajentumisen onnistumisen kannalta. Foorumi korostaa työmarkkinavuoropuhelun roolia liittymispyrkimysten edistämisessä, vihreän ja digitaalisen siirtymän optimoinnissa ja EU:n perusarvojen ylläpitämisessä.

Kansalaisyhteiskunnan yhdyssiltana ETSK tekee parhaansa vahvistaakseen ja tukeakseen vapautta, demokratiaa ja sosioekonomista vaurautta edistäviä pyrkimyksiä ja edistääkseen siten viime kädessä tiiviimpää yhdentymistä ehdokasmaissa ja EU:ssa. Rakennamme yhdessä Euroopalle valoisampaa tulevaisuutta, jonka perustan muodostavat osallistavuus, vauraus ja yhtenäisyys. Komitean sitoutuminen laajentumiseen on horjumaton, ja toimintamme on osoitus siitä, että uskomme kokonaisuudessaan yhtenäisempään ja selviytymiskykyisempään Eurooppaan.

Oliver Röpke

ETSK:n puheenjohtaja

TÄRKEITÄ PÄIVÄMÄÄRIÄ

6. marraskuuta 2024

Vuotuinen perusoikeuksia ja oikeusvaltioperiaatetta käsittelevä konferenssi

27. marraskuuta 2024

Kansalaiset voivat tehdä lopun disinformaatiosta (Ateena, Kreikka)

28.–29. marraskuuta 2024

Euroopan muuttoliikefoorumin yhdeksäs kokous

4.–5. joulukuuta 2024

ETSK:n täysistunto

KYSYMYKSEN KOHTEENA...

Esitimme lausunnon **Yleiskäyttöinen tekoäly: tekoälysäädöksen jälkeiset toimet** esittelijälle Sandra Parthielle kysymyksiä tekoälysäädöksestä. **Miksi on niin tärkeää varmistaa, että säädös pannaan asianmukaisesti täytäntöön yleiskäyttöisten tekoälymallien ja niiden hallinnoinnin osalta? Miten voimme tuottaa kilpailukykyisiä tekoälymalleja EU:ssa ja miksi sillä on merkitystä?**

TEKOÄLY ”MADE IN EUROPE” – MAHDOLLISTA, MUTTA VAATII TOIMIA

Sandra Parthie

Tekoälysäädös on ensimmäinen kattava oikeudellinen kehys, jolla säännellään tekoälyä globaalisti.

Tekoälyn käyttö on laajenemassa ja vaikuttaa moniin jokapäiväisen elämän osa-alueisiin. Se vaikuttaa esimerkiksi tietoihin, joita ihmiset näkevät verkossa kohdennetussa mainonnassa. Vielä oleellisempaa on, että sitä käytetään nyt terveydenhuoltoalalla syövän kaltaisten sairauksien diagnosointiin ja hoitoon. Tätä varten tekoälysovellukset tarvitsevat yleiskäyttöisiä tekoälymalleja, jotka on koulutettava. Tekoälymalleille on syötettävä lukuisia kuvia esimerkiksi syöpäsoluista, jotta ne pystyvät tunnistamaan niitä riippumattomasti.

Onnistunut koulutus perustuu valtaviin datamääriin. Koulutuksen tapa vaikuttaa koulutetun tekoälymallin tai -sovelluksen tulosten laatuun. Jos sille syötetään vääriä tietoja tai kuvia, se tunnistaa terveitä soluja virheellisesti syöpäsoluiksi.

Sairaanhoidon ja terveydenhuollon parantaminen on vakuuttava esimerkki siitä, miksi EU:ssa tarvitaan valmiuksia ja infrastruktuuria yleiskäyttöisten tekoälymallien kehittämiseksi. Se auttaa yksinkertaisesti pelastamaan ihmishenkiä.

Lisäksi yleiskäyttöiset tekoälymallit ovat käänteentekeviä tuotantoprosessien ja myös yritysten kannalta. Jotta Euroopan talous säilyisi kilpailukykyisenä, EU:ssa on oltava edellytykset innovoinnille ja kannustettava yrittäjiä ja startup-yrityksiä kehittämään ideoitaan.

Tekoälyyn ja yleiskäyttöisiin tekoälymalleihin liittyy tietenkin riskejä, jotka vaihtelevat malleissa ja sovelluksissa olevista virheistä aina teknologian suoraan rikolliseen käyttöön. Näin ollen EU:lla on myös oltava asiantuntemusta vahingollisten hyökkäysten ja kyberuhkien torjumiseksi, ja sen on pystyttävä tukeutumaan EU:ssa sijaitsevaan infrastruktuuriin, yksinkertaisesti sanottuna sen varmistamiseksi, että ”valot pysyvät päällä”.

Kaikki edellä esitetty osoittaa tarpeen oikeanlaiselle säädökselle, jossa keskitytään koulutusdatan laatuun, koulutusmenetelmiin ja viime kädessä lopputuotteeseen. Sen on pohjauduttava eurooppalaisiin arvoihin, kuten avoimuuteen, kestävyyteen, tietosuojaan ja oikeusvaltioperiaatteen kunnioittamiseen. Valitettavasti usein yleiskäyttöisen tekoälyn merkittävän kehityksen takana ovat EU:n lainkäyttövallan ulkopuoliset toimijat. EU:n on siksi kehitettävä valmiuksiaan valvoa säännöstensä ja eurooppalaisten arvojen noudattamista markkinoillamme toimivien EU:n ja sen ulkopuolisten toimijoiden osalta.

EU:n on heikennettävä suurten, usein Euroopan ulkopuolisten, digitaalialan yritysten määräävää markkina-asemaa muun muassa hyödyntämällä kilpailupolitiikan välineitä. EU:n kilpailuviranomaisten on hyödynnettävä valmiuksiaan ja varmistettava, että hyperskaalatason toimijat eivät käytä väärin yritysten välistä tai yritysten ja viranomaisten välistä markkina-asemaansa.

Viranomaiset voivat tukea yleiskäyttöisten tekoälymallien ja tekoälysovellusten eurooppalaisia tarjoajia hankkimalla niiden tuotteita, mikä osoittaa niiden luotettavuuden uusille käyttäjille ja asiakkaille. EU:lla on tarvittavat asiantuntijat, teknologinen osaaminen ja yrittäjähenki tekoälyn valmistamiseksi Euroopassa. Investointien ja asianmukaisen tietoteknisen infrastruktuurin puute sekä toiminnan laajentamista vaikeuttava sisämarkkinoiden jatkuva pirstoutuminen haittaavat kuitenkin Euroopan tekoälyalan toimijoiden kilpailukykyä.

YLLÄTYSVIERAS

Yllätysvieraamme on Alexandra Borchardt, joka oli pääpuhujana ETSK:n Connecting EU 2024 -seminaarissa. Borchardt, joka on tekoälyn vaikutuksia journalismiin käsittelevän Euroopan yleisradioliiton (EBU) uutisraportin EBU News Report 2024 pääasiallinen laatija, analysoi vastuullisen journalismin näkymiä tilanteessa, jossa generatiivinen tekoäly on yleistynyt nopeasti. Vaikka jotkut media-alan toimijat ovat jo viehättyneet generatiiviseen tekoälyyn liittyvistä lupaavista odotuksista, ovat kyseisen teknologian mukanaan tuomat riskit huomattavia – mutta sama koskee myös mahdollisuuksia.

Alexandra Borchardt on pitkän uran tehnyt toimittaja, riippumaton neuvonantaja, yliopisto-opettaja ja mediatutkija, jolla on 25 vuoden kokemus uutistoimitustyöstä, näistä 15 vuotta johtotehtävissä. Viiden viime vuoden aikana hän on auttanut 26:ta eurooppalaista kustantamoa digitaalisessa siirtymässä konsultin roolissa World Association of News Publishers -järjestön (WAN-IFRA) Table Stakes Europe -ohjelmassa. Lisätietoa hänen työstään löydät täältä.

LUOTETTAVA JOURNALISMI GENERATIIVISEN TEKOÄLYN AIKAKAUDELLA

Alexandra Borchardt

Provokatiivisesti sanottuna journalismi ja generatiivinen tekoäly ovat ristiriidassa keskenään. Journalismissa on kyse tosiasioiden esittämisestä, kun taas generatiivinen tekoäly laskee todennäköisyyksiä. Vai pitäisikö toimittajienkin vain täydentää uutisjuttunsa sen pohjalta, mikä kuulostaa todennäköiseltä? Generatiivinen tekoäly nimittäin toimii juuri niin. Toisaalta generatiivinen tekoäly tarjoaa valtavia mahdollisuuksia tehostaa journalismia. Sitä voi hyödyntää ideoinnissa, haastattelukysymysten ja otsikoiden laadinnassa, datajournalismissa ja nopeassa asiakirja-analyysissä. Se voi lisäksi auttaa ylittämään muodon ja kielen esteet, sillä se voi muuntaa tekstin videoksi, podcastiksi tai visuaaliseksi materiaaliksi, litteroida, kääntää, havainnollistaa ja saattaa sisällön saataville verkkokeskustelun muodossa. Näin voidaan tavoittaa aiemmin alipalveltuja ihmisryhmiä: hyvin paikallisia yleisöjä, niitä, joilla on puutteellinen lukutaito tai ymmärryskyky tai joilla on jokin vamma, sekä niitä, joita ei kiinnosta kuluttaa journalismia perinteisellä tavalla. Kuten Alankomaiden yleisradioyhtiön NPO:n strategia- ja innovaatiojohtaja Ezra Eeman sanoo, ”generatiivisen tekoälyn avulla pystymme täyttämään julkisen palvelun tehtävän aiempaa paremmin, sillä se lisää vuorovaikutteisuutta, saavutettavuutta ja luovuutta. Tekoäly auttaa tuomaan enemmän sisältöä eri yleisöjen saataville.”

Jotkut alan toimijat ovat suorastaan humaltuneet generatiivisen tekoälyn lupauksista, mutta tekoälyteknologia tuo myös huomattavia riskejä journalismille. Tärkeimpiä niistä ovat se, että yleinen luottamus tietoon romahtaa, ja se, että media-alan liiketoimintamallit heikentyvät entisestään tai jopa katoavat. ”Hallusinointi” – termi, jota käytetään generatiivisen tekoälyn taipumuksesta tekaista vastauksia ja keksiä oikealta vaikuttavia tietoja ja lähteitä – on ennemminkin teknologian ominaispiirre kuin vika. Haasteet ovat kuitenkin tätäkin syvemmällä. Koska generatiivisella tekoälyllä kuka tahansa voi muutamassa minuutissa luoda kaikenlaista sisältöä, myös syvävääreennöksiä, vaarana on, että yleisö menettää luottamuksensa kaikkeen julkaistuun sisältöön. Medialukutaidon opetuksessa neuvotaan jo nyt suhtautumaan verkossa olevaan sisältöön epäillen, mutta tällainen terve epäluulo voi muuttua tekaistun sisällön lisääntyessä suoranaiseksi epäluottamukseksi. Toistaiseksi on mahdotonta arvioida, hyötyykö perinteinen media siitä, että sitä on pidetty oikean tiedon airuena, vai aletaanko kaikkia tiedotusvälineitä pitää epäluotettavina.

Generatiivisten hakujen tulva lisää kaaosta, sillä se uhkaa tehdä journalismista yhä näkymättömämpää. Google-haku tarjosi ennen linkkejä, joista monet johtivat luotettaviin mediasisältöihin, mutta hakutulokset ovat nykyään entistä useammin generatiivisen tekoälyn tuottamia. Ihmiset näkevät heti ensimmäiset vastaukset tekstimuodossa, eikä heidän tarvitse enää perehtyä asiaan sen syvällisemmin. Ei siis ole mikään ihme, että media-alan johtajat ovat kauhuissaan. Monet kiirehtivät tekoälyn käyttöönottoa tehokkuuden lisäämiseksi, vaikka oikeasti pitäisi panostaa laadukkaaseen journalismiin, jotta yleisö näkisi eron pelkän sisällön ja toisaalta hyvin tutkitun, täsmällisen ja luotettavan journalismin välillä.

Tekoälyn käyttöä mediassa on lähestyttävä eettiseltä kannalta. Mediaorganisaatioiden täytyy ensinnäkin luoda tekoälystrategia ja keskittyä siihen, miten teknologia voi edistää julkisen palvelun tuottamista.

Resurssit on keskitettävä siihen, mikä on toivottavaa, ja niitä tulee käyttää sen mukaisesti. Samalla on koko ajan pidettävä mielessä tekoälyteknologian huomattavat ekologiset ja yhteiskunnalliset kustannukset. Aina pitää voida kieltäytyä käyttämästä tekoälyä. Organisaatioiden olisi myös käytettävä vaikutusvaltaansa tuotteiden hankinnassa, sääntelyä koskevassa lobbauksessa sekä tekijänoikeus- ja tietosuojakeskusteluissa. Tässä on paljon pelissä. Jokaisen yrityksen on säännöllisesti tutkittava tarkoin käyttämänsä tuotteet ennakkoluulojen ja stereotypioiden varalta, jotta vältytään haittojen lisääntymiseltä. Tässä nopeasti muuttuvassa ympäristössä, jossa uusia tuotteita tulee markkinoille päivittäin, on myös vaarallista jäädä yksin. On tärkeää tehdä ja edistää yhteistyötä niin alan sisällä kuin toimialan ja teknologiayritysten välilläkin, jotta voidaan kartoittaa vastuulliset tavat edetä.

On kuitenkin päivänselvää, että generatiivinen tekoäly lisää huomattavasti median riippuvuutta suurista teknologiayrityksistä. Mitä enemmän teknologiayritykset integroivat tekoälytyökaluja ihmisten päivittäin käyttämiin sovelluksiin, sitä vähemmän mediaorganisaatioilla on määräysvaltaa käytäntöihin, prosesseihin ja tuotteisiin. Vaarana on, että eettisistä ohjeista tulee vain lisä johonkin sellaiseen, mistä on päätetty toisaalla jo kauan sitten.

Kaiken tämän jälkeen seuraava hypoteesi saattaa yllättää: huomispäivän journalismi ei välttämättä eroa menneestä paljonkaan, ja se on toivottavasti entistä parempaa. Osa nykypäivän journalismista kuitenkin katoaa. Journalismissa on entiseen tapaan kyse tosiasioista, yllätyksistä, tarinankerronnasta ja vallan vahtikoirana toimimisesta. Yleisöön on luotava vakaa, uskollinen ja luotettava suhde tarjoamalla ohjausta, johtamalla keskustelua ja tukemalla yhteisöjä. Keinotekoisen sisällön maailmassa ensiluokkaista sisältöä on se, mitä oikeat ihmiset sanovat, ajattelevat ja tuntevat. Toimittajilla on ainutlaatuinen kyky tuoda se esiin. Tekoäly voi toisaalta auttaa journalismia pärjäämään paremmin: palvelemaan yksilöitä ja ryhmiä heidän tarpeidensa ja elämäntilanteidensa mukaan sekä kehittymään osallistavammaksi ja paikallisemmaksi tarjoamalla tietoa tavoilla, joihin ei ole aiemmin ollut varaa. Ruotsin yleisradioyhtiön varatoimitusjohtaja Anne Lagercrantz on todennut, että ”tekoäly muuttaa journalismia perusteellisesti, mutta ei toivottavasti muuta rooliamme yhteiskunnassa. Media-alan uskottavuuden eteen on tehtävä työtä. Meidän on luotava tiedolle turvallinen ympäristö.” Voidaan siis todeta, että tekoälyn aikakausi aiheuttaa suurimmat riskit media-alan liiketoimintamalleille eikä niinkään journalismille itselleen.

Teksti perustuu Euroopan yleisradioliiton vuonna 2024 julkaisemaan maksuttomaan raporttiin ”Trusted Journalism in the Age of Generative AI”, jonka ovat laatinet Alexandra Borchardt, Kati Bremme, Felix Simon ja Olle Zachrison.

TO THE POINT

ASIAN YTIMEEN

ETSK:n lausunnon Terveyttä edistävän eurooppalaisen lippulaivahankkeen luominen esittelijä Alain Coheur kehottaa Asian ytimeen -palstalla ottamaan tulevan Euroopan komission ensisijaiseksi aihealueeksi terveyden. Terveyttä edistävä eurooppalainen lippulaivahanke auttaisi hänen mukaansa yhdentämään tilannetta Euroopassa: se lujittaisi terveydenhuoltojärjestelmiä ja suojaisi EU:ta tulevilta kriiseiltä Euroopan laajuisen solidaarisuuden avulla.

ALAIN COHEUR

TERVEYS UUDEN KOMISSION ASIALISTAN KÄRKEEN

Kirjoittanut: Alain Coheur

Terveys on EU:n selviytymiskyvyn ja hyvinvoinnin peruspilari. Se ei suinkaan ole toissijainen aihe, vaan keskeinen painopiste jokaiselle eurooppalaiselle, sillä me kaikki tarvitsemme terveydenhuoltojärjestelmiämme jossain vaiheessa elämää. Koronapandemian aikana terveys oli kaiken keskipiste. Puheenjohtaja von der Leyen ei kuitenkaan hyödyntänyt asemaansa ja tarttunut tähän ainutlaatuiseen tilaisuuteen, jossa terveydestä olisi voitu tehdä olennainen osa kaikkia muita politiikanaloja edistämällä terveyspolitiikan huomioimista monialaisesti.

Lokeroitumisesta on päästävä eroon. On kehitettävä johdonmukaisempi, yhtenäisempi ja osallistavampi eurooppalainen malli, jolla tuetaan oikeudenmukaista siirtymää kaikille ja jossa ketään ei jätetä jälkeen. Kaikki sidosryhmät on koottava yhteen, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelua on vahvistettava ja kansalaisyhteiskunta on otettava mukaan politiikan suunnittelusta aina sen täytäntöönpanoon ja arviointiin.

Komitea vaatii terveyttä edistävän eurooppalaisen lippulaivahankkeen luomista. Se olisi yhtenäisyyttä luova, eurooppalaiseen solidaarisuuteen pohjautuva aloite terveydenhuoltojärjestelmien lujittamiseksi, terveyserojen torjumiseksi ja tulevilta kriiseiltä suojautumiseksi. Kokonaisvaltaisen aloitteen osa-alueita olisivat seuraavat:

- Asetetaan eurooppalainen hoito- ja terveystakuu eli lupaus jokaiselle eurooppalaiselle tasavertaisesta pääsystä korkealaatuiseen hoitoon.
- Omaksutaan yhteinen terveys -malli: ihmisten terveys liittyy erottamattomasti eläinten, kasvien ja ympäristön terveyteen. Ilmastonmuutos, pandemiat ja biologisen monimuotoisuuden köyhtyminen ovat kaikki uhkia, joiden torjumiseksi kokonaisvaltainen ajattelu on välttämätöntä.
- Modernisoidaan terveydenhuoltojärjestelmiä ottamalla käyttöön digitaalisia välineitä ja tekoälyä, huolehtien siitä, että prosessissa keskeisellä sijalla ovat kyberturvallisuus ja kansalaisten ja terveydenhuollon ammattilaisten digitaitojen parantaminen.
- Tehdään strategisia sosiaali- ja terveysinvestointeja: terveysinvestoinnit vaikuttavat myönteisesti kansalaisten hyvinvointiin ja Euroopan kilpailukykyyn.
- Varmistetaan lääkkeiden saatavuus ja rakennetaan innovatiivinen ja kilpailukykyinen EU:n valmistusteollisuus, jonka kehittämisessä terveys ja yleinen etu ovat etusijalla ja joka vähentää Euroopan riippuvuutta globaaleista toimitusketjuista. Valmistus EU:ssa on olennaisen tärkeää omavaraisuuden takaamiseksi terveysalalla.
- Huolehditaan siitä, että EU:ssa on riittävästi hyvin koulutettuja ja hyvin palkattuja terveydenhuollon ammattilaisia, luomalla houkuttelevat työolot ja -ehdot, investoimalla koulutukseen, rakentamalla antoisia työuria ja tarjoamalla jatkuvaa tukea terveydenhuollon työntekijöille.
- Parannetaan työterveyttä ja -turvallisuutta erityisesti työterveyshuollon ja työpaikoilla tehtävien seulontaohjelmien avulla sekä suojelemalla työntekijöitä syöpää aiheuttavilta ja perimän muutoksia aiheuttavilta tekijöiltä.
- Priorisoidaan ei-tarttuvien tautien ehkäiseminen ja harvinaisten sairauksien haasteeseen vastaaminen, sillä kyse on monista eri syistä johtuvan terveydellisen eriarvoisuuden torjumisesta.

UUTISIA ETSK:STA

ETSK on avannut 15. kansalaisyhteiskuntapalkintonsa haun – aiheena eurooppalaisen yhteiskunnan haitallisen polarisoitumisen torjunta

Kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, yksityishenkilöt ja yksityiset yritykset voivat nyt ehdottaa voittoa tavoittelemattomia hankkeitaan eurooppalaisen yhteiskunnan haitallisen polarisoitumisen torjunnalle omistetun ETSK:n palkinnon saajaksi.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) on vastikään käynnistänyt 15. kansalaisyhteiskuntapalkintonsa hakumenettelyn. Tänä vuonna palkitaan nimenomaan sellaisia Euroopan unionissa toteutettuja voittoa tavoittelemattomia aloitteita tai toimia, joilla torjutaan tehokkaasti, innovatiivisesti ja luovasti eurooppalaisen yhteiskunnan haitallista polarisoitumista.

Palkintosumma on yhteensä 50 000 euroa, ja se jaetaan enintään viiden palkinnonsaajan kesken. Hakuaika päättyy 7. marraskuuta 2024 kello 10.00 (Belgian aikaa). Palkintojenjakotilaisuus pidetään ETSK:n kansalaisyhteiskuntaviikolla maaliskuussa 2025.

Hakemuksia voivat jättää kaikki EU:ssa virallisesti rekisteröidyt kansalaisyhteiskunnan organisaatiot, jotka toimivat paikallis-, alue-, jäsenvaltio- tai unionitasolla. Palkintoa voivat hakea myös EU:ssa asuvat henkilöt ja EU:ssa rekisteröidyt tai toimivat yritykset, kunhan kyse on voittoa tavoittelemattomista hankkeista.

Edellytyksenä on, että aloitteet ja hankkeet toteutetaan EU:ssa. Niiden tulee olla joko jo toteutettuja tai edelleen käynnissä. Kuvaus vaatimuksista kokonaisuudessaan sekä hakulomake ovat saatavilla palkintoa käsittelevällä ETSK:n verkkosivulla.

Palkinnon saajaksi ehdotettavat toimet tai aloitteet voivat liittyä monenlaisiin aiheisiin. Niissä voidaan pyrkiä esimerkiksi kartoittamaan haitalliseen polarisoitumiseen johtavia yksilöllisiä ja kollektiivisia tekijöitä, lisäämään organisaatioiden rahoituksen avoimuutta, torjumaan tiedotusvälineiden moniarvoisuuden vähenemistä, edistämään tiedotusvälineiden vapautta, monimuotoisuutta ja riippumattomuutta sekä torjumaan disinformaatiota ja valeuutisia.

ETSK:n arvostetulla kansalaisyhteiskuntapalkinnolla pyritään lisäämään tietoisuutta kansalaisyhteiskunnan merkittävästä panoksesta eurooppalaisen identiteetin ja kansalaisuuden luomisessa sekä Euroopan yhdentymisen taustalla olevien yhteisten arvojen edistämisessä. Palkinto omistetaan kunakin vuonna jollekin EU:n kannalta erityisen merkittävälle aiheelle. (lm)

ETSK kehottaa vahvistamaan EU:n toimia oikeusvaltioperiaatteen alalla ja korostaa pitkään odotetun kansalaisyhteiskuntafoorumin merkitystä

Demokratiasta, oikeusasioista ja oikeusvaltioperiaatteesta vastaavan uuden komissaarin nimittämisen jälkeen Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) kehotti vahvistamaan EU:n toimia oikeusvaltioperiaatteen ja perusoikeuksien alalla.

ETSK:n syyskuun täysistunnossa käytiin keskustelu demokratiasta. Keskustelussa esitettiin ajatuksia siitä, miten EU voisi puuttua tehokkaammin oikeusvaltioperiaatteen loukkaamisiin ja demokratian rapautumiseen ja viitattiin Euroopan komission puheenjohtajan Ursula von der Leyenin ilmoitukseen pitkään odotetun kansalaisyhteiskuntafoorumin käynnistämisestä.

ETSK on ajanut tällaisen foorumin perustamista vuodesta 2016 lähtien. Foorumin odotetaan parantavan kansalaisyhteiskunnan mahdollisuutta saada äänensä kuuluviin EU:n toimintapolitiikkojen muotoilussa ja tarjoavan järjestöille kipeästi kaivatun mahdollisuuden yhteistyöhön EU:n toimielinten kanssa. Sen on myös tarkoitus auttaa ohjaamaan päätöksentekoa muun muassa sellaisissa keskeisissä kysymyksissä kuin oikeuslaitoksen riippumattomuus ja demokraattiset vapaudet.

Euroopan komission oikeus- ja kuluttaja-asioiden pääosastoa edustanut **Joachim Herrmann** esitteli viimeisimmän oikeusvaltiokertomuksen. Hän korosti oikeusvaltioperiaatteen laajentamista koskemaan liittymisneuvotteluja käyviä maita ja sen vaikutusta sisämarkkinoihin.

Kansainvälistä demokratia- ja vaaliapuinstituuttia (IDEA) edustanut **Kevin Casas-Zamora** kiitti EU:ta tämän ponnisteluista, mutta varoitti demokratian taantumisesta ja kehotti vahvistamaan kansalaisyhteiskunnan osallistumista ja laatimaan yksityiskohtaisempia oikeusvaltiokertomuksia. Euroopan kansalaisfoorumia edustanut **Alexandrina Najmowicz** kehotti ehkäisemään demokratian heikentymistä antamalla selkeämpiä suosituksia ja ottamalla käyttöön varhaisvaroitusjärjestelmän.

Keskustelun aikana osallistujat varoittivat liiallisesta huolettomuudesta ja korostivat tarvetta puuttua kasvavaan huoleen autoritarismista, oikeuslaitoksen riippumattomuuteen kohdistuviin uhkiin ja kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksien vähenemiseen. Eurooppalaisen demokratiarahaston johtaja **Jerzy Pomianowski** varoitti, että demokratian sivuuttaminen muuttoliikkeen ja turvallisuuden kaltaisten kiireellisempien huolenaiheiden vuoksi voi kostautua, ja kehotti osoittamaan 5 prosenttia kehitysavusta demokratiaohjelmiin.

ETSK:n keskustelussa korostettiin kansalaisyhteiskunnan elintärkeää roolia oikeusvaltioperiaatteen puolustamisessa ja kehotettiin ottamaan se tiiviimmin mukaan EU:n päätöksentekoon. Kansalaisyhteiskuntafoorumin käynnistämisellä ja uudistetulla sitoutumisella perusoikeuksiin on ratkaiseva merkitys demokratian tulevaisuudelle EU:ssa. (gb)

ETSK ja Afrikan unionin talous-, sosiaali- ja kulttuurineuvosto esittävät yhteisen julkilausuman YK:n tulevaisuushuippukokouksessa

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) ja Afrikan unionin talous-, sosiaali- ja kulttuurineuvosto (ECOSOCC) esittivät 20. syyskuuta New Yorkissa pidetyssä YK:n tulevaisuushuippukokouksessa yhteisen julkilausuman, jossa korostetaan kansalaisyhteiskunnan ratkaisevaa roolia maailmanlaajuisiin haasteisiin vastaamisessa ja kestävän kehityksen edistämisessä.

ETSK:n ja **ECOSOCC:in** välisen yhteisymmärryspöytäkirjan puitteissa esitetyssä julkilausumassa hahmotellaan yhteinen visio oikeudenmukaisemmasta, osallistavammasta ja tasapuolisemmasta maailmasta. ETSK:n ja ECOSOCC:in kumppanuuden tarkoituksena on saada aikaan uusia alliansseja ja aloitteita.

Puheenjohtaja Oliver Röpke sanoi, että ”tämä julkilausuma merkitsee pelkän sanahelinän sijaan vahvaa sitoutumista yhteisiin arvoihimme, joita ovat demokratia, osallistavuus ja kestävyys. Kiireellisten maailmanlaajuisten haasteiden edessä tarvitsemme entistä vakaampaa monenvälisyyttä, jonka ytimessä kansalaisyhteiskunta on aidosti mukana.”

Yhteisessä julkilausumassa painotetaan seuraavaa:

- Edistymistä kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisessa on nopeutettava laatimalla kattava strategia kyseisten tavoitteiden edistämiseksi.
- On edistettävä oikeudenmukaista siirtymistä ilmastoneutraaliuteen ja korostettava, että ilmastoneutraaleihin talouksiin siirryttäessä on tärkeää varmistaa ihmisarvoinen työ ja köyhyyden poistaminen.
- On toteutettava maailmanlaajuisen rahoitusjärjestelmän globaali rahoitusuudistus, jotta kestävää kehitystä voidaan tukea entistä tehokkaammin erityisesti haavoittuvissa maissa.
- On edistettävä sukupuolitietoista politiikkaa vaatimalla sukupuolineutraaleja toimintalinjoja ilmastotoimien ja kehitysohjelmien alalla.
- On varmistettava kansalaisyhteiskunnan keskeinen rooli globaalin hallinnon – myös Yhdistyneiden kansakuntien päätöksentekoelinten – uudistamisessa.
- On lisättävä nuorten osallisuutta ja edistettävä digitaalista innovointia tulevaisuuden globaalin hallinnon keskeisinä vauhdittajina.

ETSK:n ja ECOSOCC:in kumppanuus virallistettiin yhteisymmärryspöytäkirjassa, joka allekirjoitettiin 17. heinäkuuta 2024 Accrassa Ghanassa. Yhteisymmärryspöytäkirjalla lujitetaan yhteistyötä kestävän kehityksen, ilmastotoimien ja kansalaisyhteiskunnan osallistamisen kaltaisissa keskeisissä kysymyksissä. Siinä esitetään erilaisia toimia, kuten säännöllisiä tapaamisia, EU:n ja Afrikan unionin huippukokouksille laadittavia yhteisiä kannanottoja ja kansalaisyhteiskunnan osallistumista edistävän pysyvän mekanismin perustamista.

Yhteistyö heijastaa molempien elinten sitoutumista YK:n kestävän kehityksen tavoitteiden ja osallistavan hallinnon edistämiseen. Yhteisymmärryspöytäkirjassa korostetaan, että maailmanlaajuisiin haasteisiin, kuten

ilmastonmuutokseen ja demokratian selviytymiskyvyn varmistamiseen, on löydettävä yhteisiä ratkaisuja ja painotetaan etenkin kansalaisyhteiskunnan roolin vahvistamista EU:n ja Afrikan kumppanuudessa.

ETSK ja ECOSOCC pyrkivät lisäämään kansalaisyhteiskunnan vaikutusmahdollisuuksia kaikkialla Afrikassa. (at)

Vaalien jälkeisessä komitean päätöslauselmassa EU:n toimielimiä kehotetaan keskittymään turvallisuuteen

ETSK hyväksyi lokakuun täysistunnossaan päätöslauselman EU:n demokraattisen edistyksen kartoitus: päätöslauselma seuraavaa vaalikautta varten, jonka ovat laatineet ETSK:n jäsenet Christa Schweng, Cinzia Del Rio ja Ioannis Vardakastanis.

ETSK kehottaa uutta Euroopan parlamenttia ja komissiota tämänhetkisessä moninkertaisten kriisien tilanteessa hyödyntämään ETSK:n monimuotoista edustusta Euroopan unionin vahvistamiseksi.

Uudella vaalikaudella olisi pyrittävä vahvistamaan EU:n kansainvälistä asemaa, korjaamaan EU:n institutionaalista rakennetta, turvaamaan vakaa perusta EU:n yhteisille arvoille sekä ohjaamaan taloutta kohti kestävää tulevaisuutta, jonka ytimessä on edistyksellinen ja osallistava sosiaalinen malli, joka on elintärkeä edistyksen, yhtenäisyyden ja kilpailukyvyn kannalta.

ETSK pyytää päätöslauselmassa Euroopan unionin toimielimiä laatimaan kuusiosaisen turvallisuuskäsitteen, jonka mukaisesti unioni

- suojelee kansalaisiaan ulkoisilta uhilta
- suojelee ihmisiä sisäisiltä riskeiltä, pääasiassa terveyteen, väestörakenteen muutokseen ja köyhyyteen liittyviltä riskeiltä, ja tarjoaa kaikille kattavaa sosiaalista suojelua ja hyvinvointia kaikkialla Euroopassa
- takaa kilpailukykyisen sosiaalisen markkinatalouden, joka perustuu ekosysteemeihin, joilla varmistetaan tuottavuus, innovointi, laadukkaat työpaikat ja täystyöllisyys
- luo häiriönsietokykyisen talouden kaikkien hyväksi
- varmistaa työmarkkinaosapuolten, järjestäytyneen kansalaisyhteiskunnan ja kansalaisten vuoropuhelun ja osallistumisen nykyisistä ja lähitulevaisuuden haasteista ja suurista muutoksista selviytymiseksi
- suojelee nykyisiltä ja tulevilta ilmastonmuutokseen, pilaantumiseen ja biologisen monimuotoisuuden köyhtymiseen liittyviltä uhilta.

Päätöslauselma perustuu ETSK:n maaliskuussa 2024 järjestämän kaikkien aikojen ensimmäisen kansalaisyhteiskuntaviikon tuloksiin. Viikon aikana kuultiin kaikenikäisten eurooppalaisten, työmarkkinaosapuolten ja kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden näkemyksiä. (mp)

Biodiversiteetti: ETSK peräänkuuluttaa yhdennettyä lähestymistapaa maapallon kolmitahoiseen kriisiin vastaamiseksi

Biologista monimuotoisuutta koskevan Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen sopimuspuolten konferenssin 16. kokouksen (COP16) lähestyessä Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) peräänkuuluttaa yhdennettyä, globaalia lähestymistapaa käynnissä olevan biodiversiteettikriisin ratkaisemiseksi.

Globaalien jännitteiden kiristyessä ETSK kehottaa hallituksia kiinnittämään erityistä huomiota biodiversiteettiin keskeisenä ratkaisuna maapallon kolmitahoiseen kriisiin (ilmastonmuutos, biodiversiteetin köyhtyminen, aavikoituminen). ETSK korosti syyskuussa antamassaan lausunnossa, että COP16-kokous tarjoaa ratkaisevan tilaisuuden vauhdittaa maailmanlaajuisia toimia maapallon ekosysteemien suojelemiseksi.

”Ilman biologista monimuotoisuutta ekosysteemit ja taloudet romahtavat, sillä yli puolet maailman BKT:stä ja 40 prosenttia maailman työpaikoista on suoraan riippuvaisia luonnosta”, totesi lausunnon esittelijä Arnaud Schwartz.

ETSK huomauttaa, että biodiversiteetti on ekosysteemien, ihmisten hyvinvoinnin ja talouden perusta, ja se on otettava huomioon eri politiikan aloilla, kuten ilmasto-, maatalous- ja kauppapolitiikassa, eikä sitä pidä käsitellä muista erillisenä. Esimerkiksi kauppasopimuksissa olisi edistettävä kestävyyttä varmistamalla, että tavarat ja teknologiat eivät aiheuta metsäkatoa tai tuhoa elinympäristöille.

On myös varmistettava kiireesti rahoitustuki biodiversiteetin säilyttämiselle. Julkinen rahoitus ei yksinään riitä, joten tarvitaan yhdistelmä julkisia, yksityisiä ja innovatiivisia rahoitusmekanismeja.

ETSK kehottaa EU:ta tukemaan globaalin etelän maita, sillä ne suojelevat biologista monimuotoisuutta, sekä poistamaan asteittain biodiversiteetille haitalliset tuet, erityisesti ne, jotka edistävät fossiilisten polttoaineiden käyttöä. Suuntaamalla näitä tukia ekosysteemien ennallistamiseen voitaisiin torjua sekä ilmastonmuutosta että biodiversiteetin köyhtymistä luontoon perustuvien ratkaisujen, kuten uudelleenmetsittämisen, kestävän maatalouden ja kosteikkojen ennallistamisen, avulla.

ETSK korostaa lisäksi ihmisten, eläinten ja ympäristön terveyden yhdistävän ”yhteinen terveys” -mallin merkitystä. Terveet ekosysteemit tarjoavat kriittisiä palveluja, esimerkiksi pölytystä, hiilen sitomista ja veden suodatusta, jotka kaikki edistävät osaltaan ihmisten hyvinvointia. Biologisen monimuotoisuuden väheneminen heikentää ekosysteemien selviytymiskykyä ja lisää zoonoosien, muun muassa covid-19:n, riskiä.

ETSK on myös kehottanut lisäämään nuorten osallistumista päätöksentekoon, ja se ehdottaa, että komissioon nimitetään tulevista sukupolvista vastaava johtava varapuheenjohtaja, jonka tehtävänä olisi varmistaa, että pitkän aikavälin kestävyys ja hyvinvointi asetetaan lyhyen aikavälin hyötyjen edelle. (ks)

EU:n luomupalkinnot 2024: ETSK:n myöntämät parhaan luomualan pk-yrityksen, vähittäismyyjän ja parhaan luomuravintolan tunnustukset Italiaan, Espanjaan ja Ruotsiin

Euroopan komissio julkisti 23. syyskuuta 2024 EU:n kolmansien luomupalkintojen saajat. Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) valitsi saajat ja jakoi palkinnot kolmessa pääluokassa: paras luomuelintarvikkeita jalostava pk-yritys, paras luomuelintarvikkeiden vähittäismyyjä ja paras luomuravintola.

Palkinnon saivat

- **parhaan luomuelintarvikkeita jalostavan pk-yrityksen** luokassa *Gino Girolomoni Cooperativa Agricola* (Italia), joka on Marchen alueella luomupastaa tuottava, uusiutuvaa energiaa käyttävä yli 300 paikallisen viljelijän osuuskunta
- **parhaan luomuelintarvikkeiden vähittäismyyjän** luokassa *SAiFRESC*-viljelijäyhteisö (Espanja), joka tuottaa 70:tä hedelmä- ja vihanneslajiketta luonnonmukaisesti 30 hehtaarilla luomupeltoja, edistää kiertotaloutta ja järjestää koulutustyöpajoja
- **parhaan luomuravintolan tai muun luomuruokaan erikoistuneen ravitsemispalvelujen tarjoajan** luokassa *Kalf & Hansen* -ravintolaketju (Ruotsi), joka käyttää vain luonnonmukaisesti tuotettuja raaka-aineita, tarjoaa pohjoismaista kausiruokaa ja on tunnettu kestävästä hankintaketjustaan ja vahvoista siteistään paikallisiin tuottajiin.

ETSK:n ”maatalous, maaseudun kehittäminen, ympäristö” -jaoston (NAT) puheenjohtaja **Peter Schmidt** ylisti voittajia ja muistutti, että tunnustuksilla palkitaan eurooppalaisia luomualan innovaattoreita ja huippuosaajia. Hän korosti, että luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden saatavuutta ja kohtuuhintaisuutta on olennaisen tärkeää edistää, jotta ala kasvaisi ja jotta EU saavuttaisi tavoitteensa nostaa luonnonmukaisen maatalouden osuus 25 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä, ja tähdensi lisäksi, että ”sosiaalisia ongelmia ei kuitenkaan pitäisi yrittää ratkaista maatalouspolitiikan avulla, vaan on turvattava sosiaalipolitiikalla unionin kansalaisten mahdollisuudet ostaa luomutuotteita”.

EU:n luomupalkinnot ovat osa laajempaa, vuodesta 2021 lähtien järjestettyä *EU:n luomupäivä* -tapahtumaa, jonka avulla korostetaan luomutuotannon hyötyjä. Luonnonmukaista maataloutta tuetaan EU:n yhteisellä maatalouspolitiikalla, ja se on lisääntynyt merkittävästi: vuonna 2012 luomuviljelyssä oli 5,9 prosenttia EU:n maatalousmaasta, mutta vuonna 2022 tämä osuus oli noussut 10,5 prosenttiin. Vähittäismyynti oli vuonna 2022 arvoltaan 45 miljardia euroa. EU on taloudellisista haasteista huolimatta edelleen Yhdysvaltojen jälkeen maailman toiseksi suurin luomumarkkina-alue. (ks)

ETSK COP29-ilmastokokouksessa

Tänä vuonna Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) osallistuu jälleen kerran COP-kokoukseen, YK:n 29.

ilmastonmuutoskonferenssiin, joka pidetään Azerbaidžanin pääkaupungissa Bakussa.

ETSK:ta edustavat COP-konferenssia käsittelevän väliaikaisen ryhmän puheenjohtaja **Peter Schmidt** ja ETSK:n nuorisoedustaja COP-ohjelmassa **Diandra Ní Bhuachalla**. Konferenssissa ETSK tuo uudelleen esiin äskettäin ilmastorahoituksesta antamaansa lausuntoon sisältyvät viestit ja toistaa kehotuksensa osallistavasta ja oikeudenmukaisesta siirtymästä sen varmistamiseksi, että ilmastotoimet eivät lisää sosiaalista eriarvoisuutta. ETSK peräänkuuluttaa myös kestäviä maatalouselintarvikejärjestelmiä, uusiutuvaa energiaa, energiatehokkuutta, vihreitä teknologioita sekä biologista monimuotoisuutta ja ilmastoa koskevien tavoitteiden yhdenmukaistamista. Osallistumalla COP29-kokoukseen ETSK pyrkii varmistamaan, että eurooppalaisen kansalaisyhteiskunnan ääni kuullaan ja että konferenssin tuloksena löydetään tasapainoisia ja sosiaalisesti oikeudenmukaisia ratkaisuja ilmastokriisiin. (ks)

ETSK tuo eurooppalaisen kansalaisaloitteen Brysselin ulkopuolelle

ETSK:n eurooppalaista kansalaisaloitetta käsittelevä väliaikainen ryhmä piti keskustelun aiheesta ”Eurooppalaisen kansalaisaloitteen nykytilanne Kroatiassa” 4. lokakuuta Zagrebissa. Keskustelun tarkoituksena oli, että väliaikaisen ryhmän jäsenet voivat keskustella paikallisten sidosryhmien kanssa niiden kokemuksista, näkemyksistä ja ajatuksista. Keskustelussa keskityttiin erityisesti eurooppalaisen kansalaisaloitteen näkyvyyteen ja tunnettuuteen Kroatiassa sekä tähän mennessä saatuihin kokemuksiin ja tunnistettuihin parhaisiin käytäntöihin. Kansalaisaloitteen avulla Euroopan unionin kansalaiset pääsevät vaikuttamaan suoraan EU:n politiikkaan ehdottamalla uutta lainsäädäntöä.

Zagrebissa käyty keskustelu eurooppalaisen kansalaisaloitteen nykytilanteesta Kroatiassa oli ensimmäinen vastaava tapahtuma, jonka väliaikainen ryhmä järjesti Brysselin ulkopuolella. Tapahtumaa isännöi Kroatian kauppa- ja käsiteollisuuskamari (Hrvatska Obrtnička Komora). ETSK:n väliaikaisen ryhmän jäsenillä oli ilo toivottaa tapahtumaan tervetulleiksi valtiosihteeri **Margareta Mađerić** Kroatian työministeriöstä, **Dino Zorić** oikeusministeriöstä, **Euroopan komission** ja **EU:n kansalaisaloitefoorumin** edustajat, **Europe Direct -keskuksia**, **yliopistoja**, **paikallisviranomaisia** ja **kansallisia talous- ja sosiaalineuvostoja** edustaneet lukuisat osallistujat, Kroatian **kansalaisaloitelähettiläät**, **kansalaisaloitteen järjestäjät**, **yliopisto-opiskelijoita** sekä muita kansalaisaloitteen sidosryhmiä.

Keskustelun jälkeen iltapäivällä pidettiin väliaikaisen ryhmän sääntömääräinen kokous sekä kävelytilaisuus Zagrebin keskustassa. Kävelyn aikana väliaikaisen ryhmän jäsenet jakoivat ETSK:n suosittua Eurooppalaisen demokratiapassi -julkaisua suoraan kroatialaisille.

Väliaikainen ryhmä pyrkii vuosien 2023–2025 työohjelmansa mukaisesti lisäämään entisestään ETSK:n aktiivista osallistumista eurooppalaisen kansalaisaloitteen toimintaan. Ryhmä aikoo järjestää useampiakin kokouksia Brysselin ulkopuolella, sillä ne tarjoavat hyvän tilaisuuden keskustella kansalaisaloitteen

paikallisten sidosryhmien kanssa ja lisätä tietoisuutta siitä kansallisella ja paikallisella tasolla.

Eurooppalaista kansalaisaloitetta käsittelevä väliaikainen ryhmä perustettiin vuonna 2013 antamaan poliittisia ohjeita kansalaisaloitteesta ja seuraamaan siihen liittyvää kehitystä. Ryhmän puheenjohtajana toimii tällä hetkellä ETSK:n jäsen Violeta Jelić.

Eurooppalaisesta kansalaisaloitteesta määrättiin Lissabonin sopimuksessa, ja se käynnistettiin vuonna 2012. Se on kaikkien aikojen ensimmäinen osallistuvan demokratian väline kansainvälisellä tasolla. Sen avulla vähintään miljoona EU:n kansalaista vähintään seitsemästä jäsenvaltiosta voi pyytää Euroopan komissiota ehdottamaan lainsäädäntöä. Näin ollen se on EU:n lähin vastine kansalaisten lainsäädäntöaloitteille.

Euroopan talous- ja sosiaalikomitealla (ETSK) on ollut hyvin aktiivinen rooli eurooppalaisen kansalaisaloitteen kehittämisessä ja edistämisessä sen alusta lähtien. (EP)

ETSK ja AK isännöivät kyberturvallisuuspäiviä Brysselissä

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) ja alueiden komitea (AK) järjestivät 2.–4. lokakuuta Euroopan kyberturvallisuuskuukausi -tapahtuman Brysselissä. Tapahtuma kokosi yhteen huipputason puhujia EU:n toimielimistä, aluehallinnosta ja kansalaisyhteiskunnasta keskustelemaan nykyisen nopeasti muuttuvan kyberympäristön haasteista.

Kahdennentoista kerran järjestetyssä Euroopan kyberturvallisuuskuukausi -tapahtumassa tarkastelun kohteena oli käyttäjien manipulointi. Kyse on kasvavasta uhasta, jossa uhrien käyttäytymiseen vaikutetaan niin, että se mahdollistaa luvattoman pääsyn tietoihin ja palveluihin ja näin tietoturvaloukkauksen.

Tämän vuoden tapahtumassa esiin tuodut tärkeimmät huomiot ovat seuraavat:

1. Uudessa kyberturvallisuusasetuksessa vahvistetaan yhteinen perustaso EU:n toimielimille ja jäsenvaltioille.
2. Säännölliset riskinarvioinnit ovat ratkaisevan tärkeitä haavoittuvuuksien tunnistamisen ja uhkien lieventämisstrategioiden priorisoinnin kannalta.
3. Uudet uhat, kuten tekoälyyn tukeutuvat hyökkäykset ja kvanttilaskenta, edellyttävät innovatiivisia vastatoimia.
4. Alueviranomaisilla on keskeinen rooli paikallisyhteisöjen tukemisessa tietämyksen jakamisen, teknisen avun ja räätälöityjen koulutusohjelmien avulla.
5. Tekoälyyn tukeutuvat käyttäjiä manipuloivat hyökkäykset ovat lisääntymässä, ja niiden torjuminen edellyttää monitahoista ja yhteistyöhön perustuvaa toimintamallia.

Lisätietoa tapahtumasta on saatavilla täällä. (lp)

ETSK-info – Elokuvaesitys – The Teachers' Lounge

ETSK isännöi tiistaina 17. syyskuuta LUX-yleisöpalkinnon voittajan, *The Teachers' Lounge* -elokuvan, esityksen.

Saksalaisen elokuvantekijän İlker Çatakin ohjaamassa elokuvassa käsitellään opettajan kohtaamia haasteita ja tarkastellaan laajemmin koulutusjärjestelmän kysymyksiä. Esityksen jälkeen osallistujat keskustelivat elokuvasta **viestinnästä vastaavan ETSK:n varapuheenjohtajan Laurențiu Plosceanun** johdolla. **Jan Wilker ja Tatjana Babrauskienė** käsittelivät puheenvuoroissaan elokuvan teemoja ja niiden merkitystä ajankohtaisten sosiaalisten kysymysten kannalta.

Elokuvaesitys on osa sarjaa, jonka **ETSK järjestää yhteistyössä Euroopan parlamentin LUX-yleisöpalkinnon kanssa** ja jolla korostetaan ETSK:n sitoutumista ja roolia kiireellisten sosiaalisten kysymysten vuoropuhelun edistämisessä.

UUTISIA RYHMILTÄ

Draghin raportissa viitoitetaan tulevaa suuntaa: onko meillä rohkeutta ja poliittista tahtoa palauttaa EU:n kilpailukyky?

Stefano Mallia, työnantajat-ryhmän puheenjohtaja

Hiljattain julkaistussa Mario Draghin raportissa korostetaan jälleen kerran, että Euroopan taloudelliset haasteet on ratkaistava kiireellisesti. Sekä Lettan että Draghin raportit ovat soittaneet hälytyskelloja äänekkäästi: Eurooppa on ratkaisevassa vaiheessa, eikä meillä ole varaa liialliseen tyytyväisyyteen.

Panokset ovat korkeammat kuin koskaan: EU:n talouskasvu on ollut kahden viime vuosikymmenen aikana jatkuvasti hitaampaa kuin Yhdysvaltojen talouskasvu, samalla kun Kiina on kuronut etumatkaa nopeasti kiinni. Vuosina 2002–2023 ero EU:n ja Yhdysvaltojen BKT:ssa (vuoden 2015 hintoina) kasvoi hieman yli 15 prosentista huolestuttavaan 30 prosenttiin. Verrattaessa ostovoimapariteettia ero on vieläkin selvempi: se on kasvanut 12 prosentista merkittävään 34 prosenttiin.

Yksi suurimmista haasteista on Euroopan sääntely-ympäristö. Luvut ovat hämmästyttäviä: vuosina 2019–2024 EU antoi noin 13 000 säädöstä, kun Yhdysvalloissa niitä annettiin noin 3 500.

Tämä liiallinen sääntely on aiheuttanut yrityksille huomattavia sääntöjen noudattamiseen liittyviä kustannuksia, ja ne ovat joutuneet siirtämään resursseja pois innovoinnista ja suorituskyvyn parantamisesta. Lisäksi se on synnyttänyt huolestuttavan suuntauksen, jossa yritykset siirtyvät EU:n ulkopuolisiin maihin ja jonka seurauksena 30 prosenttia eurooppalaisista yksisarvisista on lähtenyt EU:sta vuosina 2008–2021.

Kuten Draghi korostaa, Eurooppaa ei viedä eteenpäin yksinomaan investoinneilla. On varmistettava, että uudistuksilla saadaan aikaan merkityksellistä edistymistä. On keskityttävä sisämarkkinoiden toteuttamiseen ja esteiden poistamiseen, priorisoitava johdonmukainen lähestymistapa taakan vähentämiseen sekä yksinkertaistettava sääntelyä. Nämä ovat keskeisiä toimia, jotka voidaan toteuttaa välittömästi ilman suuria poliittisia kiistoja ja joilla tuotetaan konkreettista hyötyä erityisesti pk-yrityksille, jotka muodostavat talouksiemme selkärangan.

Emme myöskään voi jättää huomiotta toimialojemme ja talouksiemme keskinäisiä yhteyksiä. Parannukset yhdellä alalla voivat johtaa positiivisiin heijastusvaikutuksiin muilla aloilla. Esimerkiksi tekoälyn ja datavetoisten teknologioiden integroimisella voidaan tukea älykkäämpää energianhallintaa eri teollisuudenaloilla ja vähentää merkittävästi kustannuksia ja päästöjä alkaen edistyneistä valmistusmenetelmistä aina täsmäviljelyyn. Tällaisiin synergioihin meidän on pyrittävä.

Tuleva suunta on selvä. Euroopalla on tarvittavat valmiudet, taidot ja innovointipotentiaali, joilla se voi saada kilpailuetunsa takaisin. Tämä edellyttää kuitenkin vahvaa poliittista tahtoa, yhteistyötä ja keskittymistä pitkän aikavälin strategisiin tavoitteisiin. Nyt on EU:n toimielinten ja jäsenvaltioiden vastuulla muuttaa nämä mahdollisuudet toimiksi, joilla saadaan aikaan todellista muutosta.

Osaamisvaje? Uudesta Euroopan komissiosta puuttuu työllisyydestä ja sosiaalisista oikeuksista vastaava komission jäsen

ETSK:n työntekijät-ryhmä

Nyt kun uusi komission jäsenten kollegio on paljastettu, emme voi olla huomaamatta, että työllisyydestä ja sosiaalisista oikeuksista vastaavan komission jäsenen virka on poistettu. Sen sijaan meillä on nyt ”ihmisistä, osaamisesta ja varautumisesta” vastaava komission jäsen. Sanan ”ihmiset” käyttäminen herättää paljon kysymyksiä. Eikö lähes kaikissa muissakin salkuissa pitäisi viime kädessä olla kyse ihmisistä? Myös sana ”varautuminen” on varsin jargonimaista ammattislangia. Se esiintyy myös yhdessä toisessa salkussa.

Ennen kaikkea kyse on kuitenkin siitä, mitä puuttuu ja mitä on jätetty pois. Sosiaalipolitiikka ja työllisyys ovat väistyneet taka-alalle kilpailukyvyn nimissä. Joidenkin muiden työnimikkeiden kryptinen ja värikäskin luonne puhuu puolestaan. Esimerkkeinä mainittakoon ”täytäntöönpano ja yksinkertaistaminen” sekä ”vauraus ja vesiresilienssi”.

Työllisyys- ja sosiaalipolitiikan salkku on ollut olemassa 1970-luvulta lähtien, mutta sen nimeksi muutettiin työllisyys ja sosiaaliset oikeudet vuonna 2019. Siihen sisältyi keskeisiä politiikkoja, kuten Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilari ja sen kauaskantoiset aloitteet. Laadukkaat työpaikat, tasa-arvo, työmarkkinaosapuolten vuoropuhelu sekä työ- ja elinolot ovat edelleen peruskysymyksiä demokratian selviytymisen kannalta.

Työllisyyden sijaan meillä on nyt kuitenkin osaaminen. Ajatus siitä, että monet nykyisistä ongelmistamme johtuvat osaamisvajeesta, näyttää olevan laajalti hyväksytty joissakin piireissä. Yrityksillä on vaikeuksia löytää tarvitsemaansa osaavaa työvoimaa. Eikä se ole yllätys. Aloitustason työpaikoissa vaaditaan useiden vuosien työkokemusta, eikä ole epätavallista nähdä vaatimuksia tohtorintutkinnosta, useista kielistä ja pitkästä listasta todistuksia taidoista, jotka voitaisiin oppia työssä muutamassa kuukaudessa. Tämän lisäksi tarjotut palkat kattavat usein tuskin elinkustannuksia. Tämä siis koskee pätevyyttä edellyttäviä työpaikkoja, joissa tilanne on muita työpaikkoja parempi.

Tällaisen jargonin käyttö yhdistettynä narratiiviin, jota ilmiselvästi hallitsee kilpailukyky, on erittäin huolestuttavaa – komission usein käyttämää ilmaisua mukaillen. Tämä vaikuttaisi viittaavan siihen, että hyvinvointi, laadukkaat työpaikat ja kunnolliset palkat on jo turvattu ja nyt ainoa jäljellä oleva kysymys on osaamisvajeen korjaaminen. Vajetta näyttää kuitenkin esiintyvän pääasiassa uudessa komission jäsenten kollegiossa, joka ei kykene hahmottamaan nykytilannetta, asettamaan sitä oikeaan perspektiiviin ja tarjoamaan realistisia ratkaisuja. Toivotaan, että alustavien salkkujen ja pinnan alta löytyy kuitenkin vankkoja ehdotuksia sosiaalisten ja työelämän oikeuksien, demokratian sekä ilmastonmuutoksen torjunnan vahvistamiseksi.

Sukupolvien yhdistäminen: sukupolvien välisen vuoropuhelun, oikeudenmukaisuuden ja solidaarisuuden edistäminen

Krzysztof Balon – ETSK:n lausunnon *Sukupolvien välisen solidaarisuuden edistäminen Euroopassa – kohti EU:n monialaista lähestymistapaa* esittelijä

Euroopan unionista tehdyssä sopimuksessa todetaan, että unioni edistää ”sukupolvien välistä yhteisvastuuta”.

Ikäsyrjintä, kielteiset asenteet tiettyjä ikäryhmiä kohtaan ja väestökehitys yhdessä useiden kriisien kanssa kuitenkin jakavat eurooppalaisia yhteiskuntia ja luovat esteitä todelliselle osallisuudelle ja osallistumiselle. Nämä kysymykset eivät koske ainoastaan vanhempia sukupolvia vaan ne tulevat vaikuttamaan myös nykyisiin nuoriin sukupolviin.

Samalla sukupolvien välinen vuoropuhelu ja myönteiset vaikutukset talouskehitykseen kattaisivat eri sukupolvien tarpeet kestävällä tavalla ja vahvistaisivat demokratiaa ja sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Sukupolvien välinen vuoropuhelu toimisi kansalaisvuoropuhelun muotona.

Siksi tarvitsemme uutta poliittista lähestymistapaa sukupolvien väliseen yhteisvastuuseen – tässä ja nyt!

ETSK kehottaakin Euroopan komissiota julkaisemaan vihreän kirjan sukupolvien välisestä yhteisvastuusta. Siihen tulisi sisällyttää ETSK:n lausunnossa *Sukupolvien välisen solidaarisuuden edistäminen Euroopassa*

mainittuja ehdotuksia, jotka liittyvät muun muassa työelämään, eläkejärjestelmiin sekä terveys- ja hoitopalveluihin. Jäsenvaltioita puolestaan kehotetaan vaihtamaan keskenään kyseisten alojen parhaita käytäntöjä. Näiden toimien tukemiseksi sukupolvien välinen yhteisvastuu olisi vahvistettava yhdeksi Euroopan sosiaalirahaston vuosien 2027–2034 täytäntöönpanoasetusten tavoitteista.

Kansalaisyhteiskunnan organisaatioilla ja työmarkkinaosapuolilla on keskeinen rooli erityisten toimintapolitiikkojen suunnittelussa ja täytäntöönpanossa. ETSK:n tulisi perustaa sukupolvien välisen solidaarisuuden foorumin, joka tarjoaisi paikan tietojen ja kokemusten vaihdolle ja uusien ideoiden kehittämiselle tiiviissä yhteistyössä kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden ja muiden asiaankuuluvien sidosryhmien kanssa. Foorumi voisi Euroopan komission avustuksella myös seurata sukupolvien väliseen yhteisvastuuseen perustuvan lähestymistavan täytäntöönpanoa ja kehittämistä kaikkialla EU:ssa.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

ETSK:n Connecting EU -seminaari: Journalismi on julkishyödyke, jota EU:n on suojeltava

Euroopan talous- ja sosiaalikomitea (ETSK) järjesti 17.–18. lokakuuta keskeisen vuotuisen viestintätapahtumansa Connect EU -seminaarin, joka kokoaa yhteen kansalaisyhteiskunnan organisaatioiden tiedottajia. Tämänvuotisen tapahtuman aiheena oli ”Journalismi demokratian linnakkeena: miten auttaa sitä selviytymään ja menestymään”, ja seminaarissa käsiteltiin tiedotusvälineiden nykytilannetta ja niiden asemaa yhteiskunnassa. Siinä tuotiin esiin, että toimittajiin kohdistuu yhä enemmän painetta sellaisten hallitusten ja yksityisten toimijoiden taholta, jotka pyrkivät rajoittamaan tiedotusvälineiden vapautta. Tavanomaisten esteiden lisäksi haasteena on myös generatiivisen tekoälyn käytön yleistyminen: tekoälystä on hyötyä, mutta se on uhka journalismin taloudelliselle perustalle.

”Mikä on totuus? Tämä ikuisuuskysymys on tekoälyn myötä noussut jälleen esiin, kun valeuutiset, salaliittoteoriat ja autoritaariset hallitukset vievät järjestelmällisesti pohjaa tietojen paikkansapitävyydeltä sekä tietopohjaiselta ja kunnioittavalta keskustelulta. Nyt on juuri oikea aika kokoontua yhteen ja käsitellä kysymyksiä ja etsiä vastauksia, jotka yhdistävät meitä EU:ssa”, ETSK:n puheenjohtaja **Oliver Röpke** totesi.

”Kukapa olisi 20 vuotta sitten osannut ennustaa, että vuonna 2024 useimmat meistä eivät enää lue aamukahvilla sanomalehteä vaan selaavat älypuhelimiaan lukeakseen uutisia uutissivustoilta ja yhä useammin sosiaalisesta mediasta”, sanoi viestinnästä vastaava ETSK:n varapuheenjohtaja **Aurel Laurenùiu Plosceanu**. ”Uusien haasteiden lisäksi myös vanhat ongelmat kaipaavat yhä ratkaisua. Toimittajat kamppailevat edelleen vanhojen vihollistensa kanssa, olipa kyse sitten sensuurista, tiedotusvälineiden epäselvistä omistussuhteista, riittämättömästä rahoituksesta, tiedotusvälineiden kannalta haitallisesta

lainsäädännöstä tai monista muista.”

Euroopan journalistiliiton pääsihteeri **Ricardo Gutiérrez** korosti, että toimittajien työtä olisi pidettävä ”julkisena palveluna” tai ”julkishyödykkeenä”, jota uhkaavat taloudelliset ongelmat, häirintätarkoituksessa nostetut kanteet (SLAPP-kanteet) ja suora väkivalta (14 toimittajaa on saanut EU:ssa surmansa vuoden 2015 jälkeen).

”Toimittajan ammatista on tulossa vaarallisempi kuin koskaan”, eurooppalaisen demokratiarahaston pääjohtaja **Jerzy Pomianowski** totesi ja viittasi toimittajien vainoon Valko-Venäjällä. Valkovenäläinen elokuvantekijä, aktivisti ja toimittaja **Andrei Gnyot**, joka on tällä hetkellä kotiarestissa Belgradissa ja jota uhkaa luovutus kotimaahansa, sanoi videoviestissään, että suurin uhka journalismille on ”raakaan voimaan perustuva pyrkimys tuhota totuus ja säädyllisyys”. **Hanna Ljubakova**, joka on niin ikään valkovenäläinen toimittaja ja joka on tuomittu poissa olevana 10 vuoden vankeusrangaistukseen, taas kertoi, että Valko-Venäjän vankiloissa on 33 toimittajaa ja että pelkästään hänen somekanavansa seuraamisesta saattaa saada vankeutta.

Pitkän uran tehnyt toimittaja, riippumaton neuvonantaja, mediatutkija ja Euroopan yleisradioliiton (EBU) raportin ”Trusted Journalism in the Age of Generative AI” pääasiallinen laatija **Alexandra Borchardt** esitti omien sanojensa mukaan ”provokatiivisen” väitteen, että ”journalismi ja generatiivinen tekoäly ovat ristiriidassa keskenään, koska journalismissa on kyse faktoista ja generatiivinen tekoäly taas laskee todennäköisyyksiä, joten siinä ei ole kyse faktoista”. ”Siksi tekoälyn kohdalla tarvitaan faktantarkistusta”, hän totesi pääpuheenvuorossaan **”Luotettava tieto generatiivisen tekoälyn aikakaudella”**.

Borchardt varoitti tiedotusvälineitä ”digitaalisesta kahtiajaosta”, jossa osa ihmisistä suhtautuu tekoälyaikaan suopeasti ja muut taas vastustavat sitä. Jos tiedotusvälineet eivät kykene mukautumaan, ne saattavat hävitä tekoälyn käyttöä koskevan kamppailun, jossa on kyse ajan hermolla pysymisestä ja yleisön tavoittamisesta. Generatiivinen tekoäly aiheuttaa tiedotusvälineille muun muassa sellaisia haasteita kuin toimittajien näkyvyyden heikentyminen tekoälypohjaisessa liiketoimintamallissa ja sisällön puutteellinen hallinta.

Tekoäly pystyy tuottamaan valtavia määriä tietoa, ja tämä tietotulva saattaa johtaa yleisön liialliseen kuormittumiseen. ”Haluavatko nuoret ryhtyä toimittajiksi, jos se tarkoittaa sitä, että he joutuvat kilpailemaan tekoälyn kanssa?” Borchardt kysyi. (ll)

Toimittajien murhat eivät estä totuuden julkituloa

Yksi tutkivaa journalismia käsitelleen Connecting EU 2024 -seminaarin puhujista oli Lukáš Diko, joka on Ján Kuciakin mukaan nimetyn tutkivan journalismin keskuksen johtaja. Hän kertoi tutkivien toimittajien työstä tämän päivän Slovakiassa, missä Ján Kuciakin murhan jälkeinen alkuvaiheen tuki vapaalle lehdistölle ja korruption torjunnalle on vaihtunut epäluottamukseen riippumattomia tiedotusvälineitä kohtaan ja toimittajiin kohdistuvaan vihamieliseen ilmapiiriin.

1. **Kolleganne Ján Kuciakin murha, joka oli ensimmäinen toimittajan murha Slovakiassa sen itsenäistymisen jälkeen, aiheutti järkytystä paitsi maassanne myös koko EU:ssa. Mitkä on viimeisimmät tiedot rikoksentekijöitä vastaan käytävästä oikeusjutusta?**

Kuusi ja puoli vuotta tulee kuluneeksi siitä, kun Ján Kuciak ja hänen kihlattunsa Martina Kušnírová murhattiin Jánin tekemän tutkimustyön vuoksi. Oikeudenkäynti jatkuu kuitenkin edelleen ja saattaa kestää vielä pitkään. Tällä haavaa murhaaja, hänen kuljettajansa ja välikätensä on tuomittu pitkiin vankeusrangaistuksiin. Oikeudenkäynnit murhan väitettyä varsinaista suunnittelijaa, liikemies Marian Kočneria ja hänen läheistä liikekumppaniaan, tutkinnan mukaan murhan tilannutta Alena Zsuzsováa vastaan odottavat kuitenkin korkeimman oikeuden muutoksenhakupäätöksiä. Zsuzsová tuomittiin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, kun taas Kočner vapautettiin syytteistä. Myös uusi oikeuskäsittely on mahdollinen riippuen tulevasta päätöksestä. Sekä Kočner että Zsuzsová ovat jo kärsineet pitkiä vankeusrangaistuksia muista rikoksista. Olemme Ján Kuciakin tutkivan journalismin keskuksessa (ICJK) seuranneet oikeudenkäyntiä hyvin tiiviisti, sillä yksi päätavoitteistamme on säilyttää Janin perintö jatkamalla hänen tutkimustyötään.

2. **Mikä on mielestänne muuttunut yleisessä mielipiteessä alkuvaiheen järkytyksen ja silloisen pääministerin Robert Ficon eroamiseen johtaneiden murhien vastaisten mielenosoitusten jälkeen niin, että Fico on pystynyt palaamaan valtaan?**

Jánin ja Martinan murhien jälkeen vuonna 2018 koko yhteiskunta oli järkytyksen vallassa. Slovakiassa järjestettiin laajimmat mielenosoitukset sitten vuoden 1989 samettivallankumouksen, joka johti kommunistisen järjestelmän kaatumiseen. Protestointi johti pääministeri Robert Ficon ja sisäministeri Robert Kaliňákin eroamiseen. Kansalaiset ilmaisivat tukensa toimittajille, kaikki halusivat olla tutkivia toimittajia ja ihmiset olivat korruptiosta huolissaan. Oppositio osasi hyödyntää tätä liikehdintää ja voitti vaalit vuonna 2020 korruptionvastaisella ohjelmalla. Pian tämän jälkeen alkoi kuitenkin covid-19-pandemia kaikkine ongelmineen, hallinnoinnin epäkohtineen ja poliittisine myllerryksineen. Kokeneena poliitikkona Robert Fico hyödynsi rokotuksenvastaisia mielenosoituksia, joita hän käytti ponnahduslautana. Sodan alettua Ukrainassa hän myös lisäsi Venäjä-myönteisiä kannanottojaan, jotka auttoivat hänen Smer-puoluettaan saamaan uudelleen kannatusta. Slovakia on erityisen haavoittuva propagandalle ja disinformaatiolle, ja nämä tekijät auttoivat osaltaan Robert Ficoa ja hänen puoluettaan voittamaan vuoden 2023 vaalit.

3. **Kuinka vaarallista on nykyisin olla tutkiva toimittaja Slovakiassa? Millaisia uusia uhkia kohtaatte työssänne?**

Viime vuosina EU:n jäsenvaltioissa on murhattu neljä tutkivaa toimittajaa: Daphne Caruana Galizia Maltassa vuonna 2017, Ján Kuciak Slovakiassa vuonna 2018, Giorgos Karaivaz Kreikassa vuonna 2021 ja Peter de Vries Alankomaissa vuonna 2021. Tutkivana toimittajana toimimisesta on tullut vaarallista Euroopassa. Voimme kuitenkin myös havaita, että toimittajia murhaamalla ei onnistuta vaientamaan totuuden ääntä ja että totuus nousee aina lopulta pintaan. Olemme nähneet tämän kaikissa näissä maissa.

Näistä hirvittävistä murhista huolimatta toimittajiin kohdistuu Slovakiassa yhä enemmän sanallisia tai verkkohyökkäyksiä, ja usein niihin yllyttävät poliitikot, pääministeri mukaan luettuna, jotka usein kannustavat toimittajiin kohdistuvaan häirintään ja mustamaalauskampanjoihin. Tämä toimittajiin ja riippumattomaan mediaan kohdistuva vihamielinen ilmapiiri johtaa muunlaisiin toimiin heitä vastaan. Viime aikoina strategiset häirintätarkoituksessa nostetut kanteet (SLAPP-kanteet) ovat lisääntyneet, ja esimerkiksi pääministeri Fico on haastanut Aktuality.sk:n päätoimittajan oikeuteen hänen valokuvansa käyttämisestä kirjan kannessa. Äskettäisin tapaus koski lainvalvontaviranomaisten väärinkäyttöä toimittajien

pelottelemiseksi, mikä tapahtui ICJK:ssa työskentelevälle kollegallemme. Kaikki nämä hyökkäykset heikentävät kansalaisten luottamusta riippumattomaan mediaan ja johtavat yleisesti toimittajiin kohdistuvaan vihamieliseen ilmapiiriin. Tämän seurauksena tutkivien toimittajien määrä maassa vähenee, eivätkä monetkaan nuoret ole halukkaita ryhtymään tutkiviksi toimittajiksi. Myönteisistä seikoista sanottakoon, että olemme käynnistäneet ICJK:ssa Safe.journalism.sk-hankkeen, joka tarjoaa toimittajille koulutusta henkilökohtaisen ja digitaalisen turvallisuuden alalla sekä oikeudellista ja psykososiaalista apua uhkia ja hyökkäyksiä kohtaaville toimittajille.

Lukáš Diko on Ján Kuciakin tutkivan journalismin keskuksen (ICJK) päätoimittaja ja puheenjohtaja. Lukáš on tutkiva toimittaja ja media-alan huippuedustaja, jolla on yli 20 vuoden kokemus. Hän on aiemmin työskennellyt Slovakian yleisradioyhtiön RTVS:n uutisista, urheilusta ja yhteiskuntasuhteista vastaavana johtajana. Lukáš on myös yksi vuonna 2011 hyväksyttyjen slovakialaisten toimittajien eettisten sääntöjen laatijoista.

Daphne Caruana Galizia -journalismipalkinto – tunnustus erinomaisesta journalismista

Connecting EU -seminaari järjestettiin tänä vuonna Daphne Caruana Galizia -journalismipalkinnon tuella. Euroopan parlamentti myöntää palkinnon vuosittain lokakuussa tunnustuksena rohkeasta tutkivasta journalismista. Lue lisää palkinnosta ja vuoden 2024 palkinnonjakotilaisuudesta, joka järjestetään 23. lokakuuta.

Lyhyesti

Daphne Caruana Galizia -journalismipalkinto perustettiin vuonna 2021 kunnianosoituksena maltalaiselle toimittajalle ja bloggaajalle, joka murhattiin vuonna 2017. Palkinto myönnetään vuosittain tunnustuksena erinomaisesta journalistisesta työstä, jossa heijastuvat Euroopan unionin keskeiset periaatteet ja arvot, kuten vapaus, demokratia, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeudet.

Vuoden 2024 palkinnonsaaja julkistetaan palkinnonjakotilaisuudessa, joka pidetään 23. lokakuuta kello 18.00 Euroopan parlamentissa Strasbourgissa. Tilaisuutta voi seurata suorana täältä. Eri puolilta Eurooppaa peräisin olevista toimittajista ja viestintäasiantuntijoista koostuva riippumaton palkintolautakunta on valinnut loppukilpailuun 13 työtä.

Euroopan parlamentin (palkinnosta vastaava) varapuhemies Pina Picierno toivottaa osallistujat tervetulleiksi, minkä jälkeen Euroopan parlamentin puhemies Roberta Metsola pitää avauspuheenvuoron. Sitten palkintolautakunnan jäsen kertoo lyhyesti palkinnosta ja viimevuotisen palkinnon saajan edustaja luovuttaa palkinnon tämänvuotiselle voittajalle.

Aiempien vuosien palkinnot

Kaikkien aikojen ensimmäinen Daphne Caruana Galizia -journalismipalkinto myönnettiin Forbidden Stories -toimittajaryhmän koordinoimalle **Pegagus-hankkeelle**, ja vuoden 2022 palkinnon saivat Clément Di Roma

ja Carol Valade dokumenttielokuvastaan **”The Central African Republic under Russian influence”**. Vuonna 2023 palkinto myönnettiin kreikkalaisen Solomon-tutkimuslaitoksen yhdessä Forensisin, saksalaisen yleisradioyhtiön StrgF/ARD:n ja brittiläisen The Guardian -sanomalehden kanssa tekemästä tutkinnasta, joka koski **pakolaisveneen haaksirikkoa Pýloksen edustalla**.

Lehdistöseminaari

Euroopan parlamentin mediapalveluyksikkö järjestää ennen palkinnonjakotilaisuutta lehdistöseminaarin tiedotusvälineiden vapauden turvaamisesta (23. lokakuuta kello 15.00). Tilaisuuteen osallistunee noin 65 toimittajaa, siellä pidetään mielenkiintoisia puheita ja käydään antoisia keskusteluja, ja mukana on myös Daphne Caruana Galizian poika, toimittaja Matthew Caruana Galizia.

Seminaarissa kuullaan toimittajia, jotka ovat kohdanneet työssään erilaisia uhkia. Yksi heistä on italialainen toimittaja Stefania Battistini, joka on äskettäin joutunut Venäjän etsintäkuuluttamien henkilöiden listalle sotaa käsittelevän raporttinsa takia. Seminaari lähetetään suoratoistona **verkossa**.

Kaksi vuotta toiminnassa ollut Hannah Arendt -aloite auttaa suojelemaan kriisialueilla ja maanpaossa olevia toimittajia

Yksi journalismille omistetussa ETSK:n Connecting EU -seminaarissa 2024 esitellyistä ohjelmista oli Hannah Arendt -aloite. Se on kansalaisjärjestöjen muodostama verkosto, joka tukee ja suojelee äärimmäisen paineen alla työskenteleviä toimittajia, joita sensuroidaan, häiritään ja vainotaan. Aloite on Saksan liittohallituksen rahoittama suojeluohjelma, joka tarjoaa monenlaista arvokasta apua toimittajille puolilla maailmaa – Afganistanista ja Sudanista aina Venäjälle ja Ukrainaan – olivatpa he sitten kotimaassaan tai maanpaossa.

Kun kriittiset äänet vaimennetaan, toimittajia vangitaan ja kokonaisten tiedotusvälineiden toiminta lakkautetaan, kansalaiset eivät enää saa riippumatonta tietoa. Tällainen tieto on kuitenkin olennaisen tärkeää, jotta ihmiset voivat muodostaa vapaasti mielipiteitä ja jotta demokratia voi toimia.

Nyt on kulunut kaksi vuotta siitä, kun Saksan liittohallitus käynnisti Hannah Arendt -aloitteen, mutta huolenaiheet eivät ole vähentyneet vaan ennemminkin lisääntyneet. Toimittajat ilman rajoja -järjestön viimeisin lehdistönvapausindeksi osoittaa, että media-alan ammattilaisten olosuhteet ovat heikentyneet kaikkialla maailmassa. Alimmassa luokassa (jossa tilanne luokitellaan erittäin vakavaksi) on tällä hetkellä enemmän maita kuin yli kymmeneen vuoteen, yhteensä 36 maata. Monien tähän ryhmään kuuluvien maiden, kuten Venäjän, Afganistanin ja Sudanin, toimittajia tuetaan useilla Hannah Arendt -aloitteen kumppaniorganisaatioiden hankkeilla.

Hannah Arendt -aloite on Saksan liittovaltion ulkoasiainministeriön sekä kulttuuri- ja tiedotusvälineasioista vastaavan liittohallituksen edustajan rahoittama suojeluohjelma. Sen ansiosta joko kotimaassaan tai maanpaossa olevat media-alan työntekijät voivat saada monenlaista apua. Joskus apua voidaan tarjota jopa

siellä, missä se ensi silmäyksellä vaikuttaa mahdottomalta. Esimerkiksi yhdellä aloitteeseen kuuluvalla hankkeella tuetaan naistoimittajia Afganistanissa: he saavat turvallisuuskoulutusta, apurahoja ja mentorointia omalla äidinkielellään. Suuri määrä tiedotusvälineissä työskennelleistä naisista on menettänyt työpaikkansa sen jälkeen, kun Taleban otti vallan vuonna 2021. Tämä tarkoittaa, että radiossa tai televisiossa ei työskentele enää juuri lainkaan naisia. Sittemmin koko ala on supistunut jyrkästi.

Venäläiset ja sudanilaiset media-alan ammattilaiset voivat hyötyä Hannah Arendt -aloitteesta naapurimaissa. Aloitteen kumppaneiden johdolla tai tuella on perustettu keskuksia, jotka toimivat maanpaossa olevien media-alan työntekijöiden yhteyspisteinä. Myös Exile Media Hub -keskukset ja Keski-Amerikassa sijaitseva *Casa para el Periodismo Libre* (maanpaossa oleville toimittajille tarkoitettu tila) ovat turvallisia tiloja, joissa tarjotaan psykologista ja oikeudellista neuvontaa. Näissä keskuksissa tarjotaan myös täydennyskoulutusta, ja ne ovat lähtöpiste kotimaassaan eri syistä vainottujen media-alan ammattilaisten verkostoitumiselle.

Toinen Hannah Arendt -aloitteen toimintamuodoista on kestävien toimitusrakenteiden luominen uudelleen maanpaossa. Tarkoituksena on varmistaa, että toimittajien totalitaaristen kotimaiden kansalaiset saavat edelleen riippumatonta tietoa.

Afganistan, Venäjä ja Sudan eivät ole ainoita maita, joiden toimittajat saavat tukea. Aloitetta sovelletaan pohjimmiltaan maailmanlaajuisesti, ja sillä voidaan reagoida joustavasti heikkeneviin turvallisuustilanteisiin. Tällä hetkellä tukea annetaan pääasiassa Valko-Venäjän, Keski-Amerikan, Myanmarin, Pohjois-Afrikan ja Ukrainan tiedotusalan ammattilaisille. Ukraina on erityistapaus, sillä projektityön tavoitteena on taata raportoinnin jatkuvuus sodan keskellä. Tähän tarvitaan aineellista ja teknistä apua, erityiskoulutusta sekä turvaa etulinjan operaatioita varten.

Hannah Arendt -aloitteen kumppaneita ovat seuraavat neljä kansalaisjärjestöä: DW Akademie, European Fund for Journalism in Exile (JX-Fund), Media in Cooperation and Transition (MiCT) sekä lehdistön ja tiedotusvälineiden vapauden eurooppalainen keskus (ECPMF). Ohjelmassa edellytetään riippumattomuutta valtion valvonnasta sekä valtion neutraaliutta. Rahoitus myönnetään yksinomaan puolueettomien kriteerien perusteella valtiosta riippumattomien puolueettomien raatien päätöksellä.

Lisätietoja on saatavana osoitteessa https://hannah-arendt-initiative.de/hannah-arendt-initiative-english/ tai kirjoittamalla osoitteeseen info@hannah-arendt-initiative.de.

Hannah Arendt -aloite on verkosto, joka suojelee toimittajia ja tiedotusvälineitä kaikkialla maailmassa. Se perustettiin vuonna 2022 Saksan liittovaltion ulkoasiainministeriön sekä kulttuuri- ja tiedotusvälineasioista vastaavan liittohallituksen edustajan aloitteesta ja rahoituksella.

Monimuotoisuus median-alalla: olemmeko me kaikki todella tasapuolisesti edustettuina?

Vammaiset toimittajat osaavat työnsä yhtä hyvin kuin muutkin ja voivat lisäksi tarjota tuoreita ja erilaisia näkökulmia - miksi heitä silti työskentelee tiedotusvälineissä niin vähän? Lars Bosselmann Euroopan sokeain unionista kirjoittaa vammaisten henkilöiden aliedustuksesta media-alalla ja tarpeesta lopettaa heidän stereotyyppinen esittämisensä uutisissa.

Kaikkien demokratioiden perustana ovat keskeiset periaatteet, joista lehdistönvapaus on yksi tärkeimmistä. Sen avulla varmistetaan poliittisten johtajien toiminnan avoimuus. Se mahdollistaa myös tiedonsaannin ilman ulkopuolista vaikuttamista.

Tiedotusvälineiden käytännöissä on kuitenkin edelleen parannettavaa erityisesti monimuotoisuuden osalta. Kun tarkastellaan eri yhteiskuntaryhmien edustusta tiedotusvälineissä tai niihin liittyvää uutisointia, voidaan huomata, ettei tasa-arvoa ole vielä lähimainkaan saavutettu.

Tuoreista tiedoista käy ilmi, etteivät vammaiset henkilöt ole riittävästi edustettuina sanomalehtien, radioasemien ja televisioyhtiöiden henkilöstössä. Tämä on hyvin huolestuttavaa, kun otetaan huomioon, että jopa 16 prosentilla maailman väestöstä on jonkinlainen vamma. Kuten Unescon raportissakin korostetaan, vammaiset henkilöt kohtaavat lisäksi usein ennakkoluuloja, jotka johtuvat tiedotusvälineiden stereotyyppisestä tavasta esittää yhteisömme maailmanlaajuiselle yleisölle.

Jotta muutettaisiin yleinen käsitys vammaisista henkilöistä, on korostettava, kuinka tärkeää on, että he ovat edustettuina uutistoimituksissa ja sisällöntuotannon prosesseissa.

Yhteiskunnassa on ymmärrettävä, ettei media-ala ole täysin osallistava, ennen kuin vammaisista henkilöistä tulee osa työnkulkua. Lisäksi vammaisuuteen liittyviä aiheita on myös käsiteltävä eri tavalla. Tiedotusvälineiden tulisi tiedostaa, että vammaiset henkilöt ovat yksilöitä, joiden tulisi voida nauttia oikeuksistaan yhdenvertaisesti muiden kanssa. Lisäksi sisältömuotojen muuttuessa jatkuvasti tarvitaan asiantuntijoita, jotka varmistavat näiden muotojen saavutettavuuden ja osallistavuuden.

Vaikka vammaisyhteisö on aliedustettu media-alalla, löytyy kuitenkin myös hyvin innostavia esimerkkejä, jotka osoittavat, että vammaiset henkilöt voivat loistaa sisällöntuottajina.

Euroopan sokeiden unioni teki äskettäin podcast-sarjassaan jakson Pariisin vuoden 2024 paralympialaisista. Jututimme jaksossa Laetitia Bernardia, sokeaa ranskalaista toimittajaa, joka työskentelee Radio Francessa. Tämän vuoden paralympialaisten ohella Bernard oli jo raportoinut vuosien 2012 ja 2016 paralympialaisista Lontoossa ja Riossa. Lisäksi hän uutisoi Sotšissa vuonna 2014 ja Pyeongchangissa vuonna 2018 järjestetyistä talviparalympialaisista.

”Paralympialaisten kaltaisilla tapahtumilla on myönteinen vaikutus, sillä ne auttavat pääsemään eroon esteistä ja kyseenalaistavat stereotypioita”, Bernard korosti haastattelussa. ”Toimittaja kykenee vammastaan huolimatta työskentelemään tehokkaasti, ja hän voi myös pystyä kuvailemaan asioita eri tavalla”, hän lisäsi. Bernardin ammatillinen polku ja hänen pohdintansa tästä aiheesta osoittavat, että myös tämä näkökohta on otettava huomioon osallistavamman yhteiskunnan rakentamiseksi. Tasa-arvon on todella oltava media-alan ytimessä.

Lars Bosselmann on Euroopan sokeain unionin (EBU) toiminnanjohtaja.

Toimitus

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Tämän numeron laatimiseen osallistuivat

Christian Weger (cw)
Daniela Vincenti (dv)
Erika Paulinova (ep)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanas (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Simran Grewal (sg)
Thomas Kersten (tk)

Yleinen koordinointi

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Osoite

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC’s proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee’s other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

08/2024